filo ve rent a car

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

TOKKDER
TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ

KASIM-ARALIK 2023
SAYI: 131

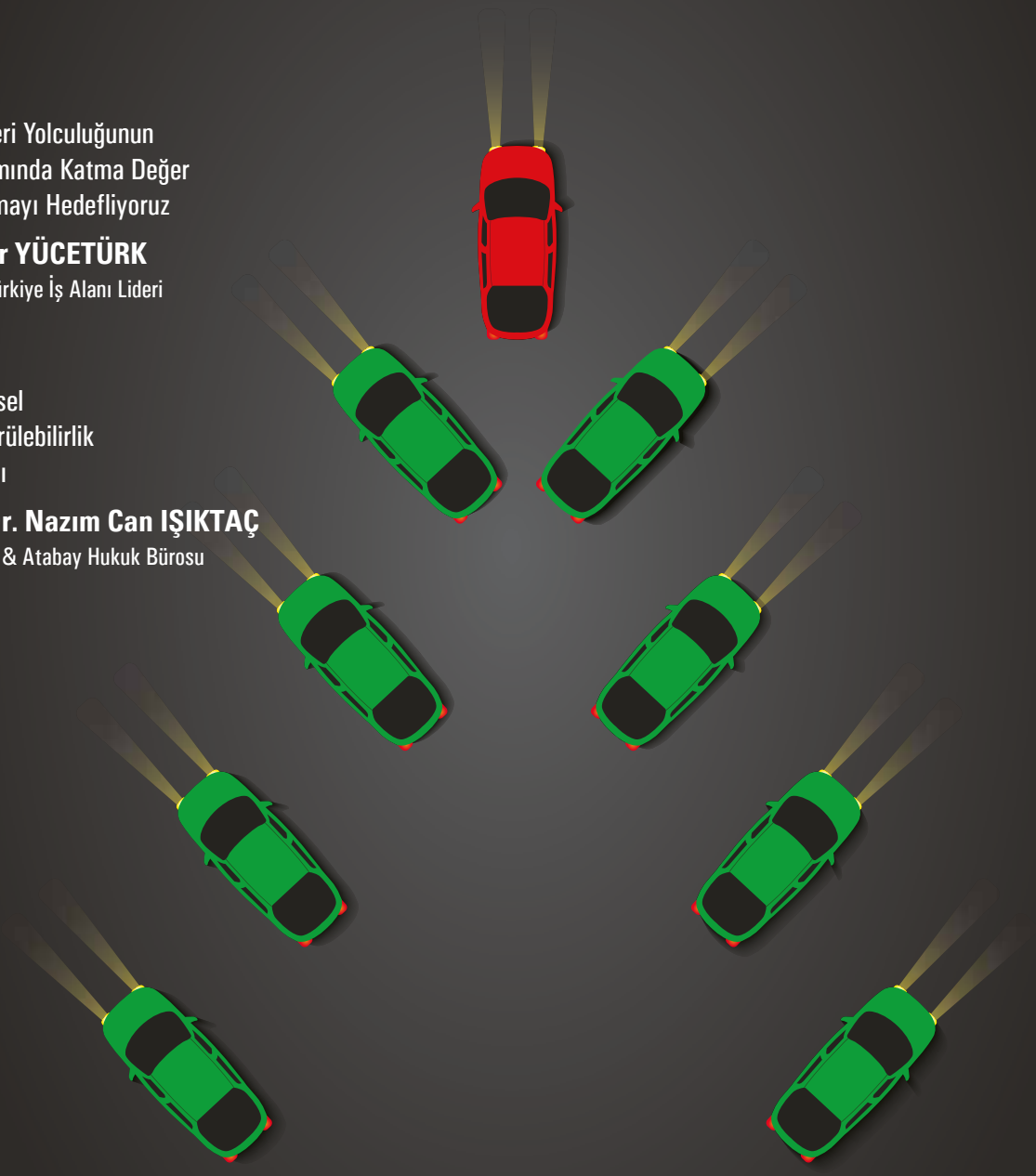
member of Leaseurope

Müşteri Yolculuğunun Tamamında Katma Değer Yaratmayı Hedefliyoruz

Özgür YÜCETÜRK
Ford Türkiye İş Alanı Lideri

Çevresel Sürdürülebilirlik Fonları

Av. Dr. Nazım Can IŞIKTAÇ
Işıktaç & Atabay Hukuk Bürosu

2024

içindekiler

RÖPORTAJ

08

Özgür YÜCETÜRK
Ford Türkiye İş Alanı Lideri

Müşteri Yolculuğunun Tamamında Katma Değer Yaratmayı Hedefliyoruz

RÖPORTAJ

24

Yiğit ARAS
Sixt Türkiye
Genel Müdür Yardımcısı

Çevreci Araçları Erişilebilir Kılmayı Hedefliyoruz

MAKALE

40

Celal ÖZCAN
PwC Türkiye Sosyal Güvenlik Hizmetleri Direktörü

İşsizlik Ödeneğine Hak Kazanmada Fesih Nedeninin Önemi

RÖPORTAJ

14

Ayşegül GÜLGÖR
Garanti BBVA Filo CEO'su

Öncelikli Hedefimiz, Yüksek Kaliteli, Hızlı ve İnovatif bir Servis Sunmak

MAKALE

32

Hakan GÜZELOĞLU
KPMG Türkiye Ortak, YMM
Finansal Vergi Hizmetleri

Kira Sözleşmesi Süre Uzatımında Farklı Görüş

MAKALE

52

Av. Dr. Nazım Can IŞIKTAÇ
Işıktaç & Atabay Hukuk Bürosu

Çevresel Sürdürülebilirlik Fonları

MAKALE

18

Erkin ŞAHİNÖZ
Stratejik Yönetim Danışmanı, ErkinŞahinöz Akademi Kurucusu, ABD Merkez Bankası Fed Eski Araştırma Direktörü

Türkiye ve Dünya Ekonomisinin Görünümü

MAKALE

36

Duygu TURGUT
Esin Avukatlık Ortaklığı

Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı

HABERLER

60

Nazlı BAYRAKTAR
Biwatt Operasyon ve Satış Müdürü

Biwatt ile Elektrikli Araçlar da Artık Günlük Kiralanabiliyor

Çevresel Sürdürülebilirlik Fonları

Av. Dr. Nazım Can IŞIKTAÇ

IŞIKTAÇ&ATABAY Hukuk Bürosu, İstanbul, Türkiye, isiktac@isiktac.av.tr

Firmaların her ne pahasına olursa olsun karlılık ve büyüme odaklı olması ve yalnızca hissedarlarının servetini artırmaya hizmet etmesi kapitalizmin en kolay eleştirilebilecek yönleridir. Vicdanlı kapitalizm, şirketlerin varoluş amaçlarını genişletmeye ve şirketlerin varoluş amaçları arasına çevre ve çalışan başta olmak üzere farklı unsurları eklemeye çalışan bir siyasi/ekonomik düşünce akımıdır.

Conscious Capitalism (Vicdanlı Kapitalizm[1]) ilk kez 2012 yılında ABD'de bir seminerde John Mackey'den duyduğum bir kavramdır. John Mackey, daha sonra Amazon tarafından satın alınan ABD menşeili Whole Food Market, Inc. şirketinin kurucusu Austin, Texas'lı bir girişimcidir. Mackey'in bu konuda yazılmış kitapları da bulunmaktadır.

Sadece düşünce akımları ve birkaç münferit girişimcinin inisiyatifinin çevrenin korunması için yeterli olmayacağı açıktır. Sürdürülebilirlik (özellikle de bunun çevresel yönü) konusunda ülkeler, kalkınma bankaları ve hatta ülkeler arası teşebbüsler (mesela Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası) politikalar geliştirmiş ve bunun için kayda değer bir kaynak ayrılmıştır.

Sürdürülebilirlik Fonları bunun bir türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu fonlar, genellikle yatırım fonu şeklinde işlemekte; çeşitli kaynaklardan elde ettikleri finansmanı kuruluş amaçlarına uygun yatırımlara yönlendirmektedir.

Çevresel sürdürülebilirlik fonları çeşitli adlar altında kurulabilmektedir: Green Funds (Yeşil Fonlar), ESG (Enviromental, Social, and Governance (Çevre, Sosyal ve, Yönetimsel)) Fonları, Çevresel Yatırım Fonları gibi.

Her fon türünün, hatta münferiden her bir fonun kendine has özellikleri olmakla birlikte, yatırım kararında hedef şirketin veya sermaye piyasası enstrümanı ihraççısının çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarını ve politikalarını göz önüne alan tüm fonlar bu makale kapsamında çevresel sürdürülebilirlik fonu olarak değerlendirilmiştir.

Çevresel sürdürülebilirlik fonları özellikle son yıllarda daha görünür hale gelmiştir. EBRD başkanı Renaud-Basso bu seneki (2023) bir konuşmasında; Paris Anlaşması'na uygun şekilde küresel sıcaklık değerlerinin sağlanabilmesi için kalkınmakta olan ülkelere yapılan finans desteğinin 4 ila 7 katına çıkacak şekilde artırılması gerektiğini söylemiştir.

Bunun rakamsal karşılığı (Çin'in hesaba katılmadığı bir yöntemde) 2030 yılına kadar her bir yıl için 2 trilyon US Dolar'dır.

Çevresel etkiyi önlemek için sadece finansmanın tek başına yeterli olmayacağı açıktır. Bir de bu finansmanın çevresel anlamda yarar sağlayacak yatırımlara dönüştürülüp dönüştürülmediğinin de sürekli olarak denetlenmesi gerekmektedir. İşte çevresel sürdürülebilirlik fonları tam bu noktada devreye girmektedir.

Kalkınma Bankaları (DFC, IBRD, EBRD, CDB vs.), ülkeler ve ülkeler arası organizasyonlar sürdürülebilirlik fonlarının şu an için asli fonlayıcısı konumundadır. Bu amaca hizmet eden özel fonlar da bulunmaktadır. Hatta bazı çevresel sürdürülebilirlik fonları OTC (tezgah üstü) işlem dahi görmektedir.

Çevresel kalkınma fonları incelendiğinde fonların yatırım kararlarını, belli çevresel ve sürdürülebilirlik kıstaslarını dikkate alarak verdikleri görülmektedir. Fonların bir kısmının sadece yatırım kararı noktasında değil, yatırım sonrasında da "çevresel yönetim planı" veya benzer adlar altında yatırımın çevresel etkilerinin devamlılığını da takip ettiği görülmektedir. Bu da yeni bir uyum süreci türü doğurmuştur. Piyasada birçok uyum sertifikası ve sürdürülebilirlik eğitimi karşımıza çıkmaktadır. Fonların bankalar aracılığı kullandırıldığı durumlar için, bankalar kredilerinin ve müşterilerinin uyum sürecini takip etmek için çevre mühendisleri ve uzman kadrolar istihdam etmektedir.

Tezgah üstü işlem gören çevresel sürdürülebilirlik fonlarının bilgi formları incelendiğinde (TEFAŞ'ta işlem gören 24 adet sürdürebilirlik fonu incelenmiştir) fonların sürdürülebilirlik kriterlerini sağlayan firmaların hisselerine, bu firmalarca ihraç edilen sermaye piyasası enstrümanlarına veya bunlara yatırım yapan diğer fonlara yatırım yapma stratejisinde olduğu görülmektedir.

Firmalar açısından, çevresel sürdürülebilirlik kriterlerini sağlayabilmek, finansa erişim sayesinde bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik kriterlerin ne olduğu ise firmadan firmaya ve fondan fona değişiklik gösterebilmektedir.

Çevresel sürdürülebilirlik kriterleri genellikle firma özelinde yapılan bir risk değerlemesi, yönetimin bu risklere ilişkin etkin tedbirler almasını sağlayacak kurumsal yönetim yapısı kurulması ve bu kapsamda yatırımcıya/finansöre bilgi akışı sağlanacağı bir raporlama sistemi kurulması olarak üç alt başlığa ayrılabilecektir. Kriterlerin fiili duruma yansıması firmanın faaliyet alanına, faaliyet alanının çevreye etki yapma ihtimaline, firmanın ekonomik büyüklüğüne, çalışan sayısına, üretim kapasitesine ve tabi olduğu mevzuata göre değişiklik gösterecektir. Bu nedenle de kriterler somut ölçütlere bağlanamamaktadır ve genel ilkeler üzerinden gitmektedir.

Otomobil kiralama sektöründe yer alan firmalardan, çevresel sürdürülebilirlik fonlarından yararlanabilenler; finansmana erişim kolaylığı açısından önemli bir rekabet avantajı elde edecektir. Fosil yakıtlar 40.5 gigaton CO2 emisyonu ile en baş kirletici konumundadır. CO2 emisyonunun azaltılması için elektrikli araç filosuna geçiş, elektrikli araçların yenilenebilir kaynaklar ile şarjının sağlanması, ekonomik ömrünü tamamlayan araçların yenilenerek tekrar ekonomiye kazandırılması, bataryaların geri dönüşümü gibi süreçler otomobil kiralama işine entegre edilebilecektir.

Peki bu noktada, sürdürülebilirlik uyum ilkelerinin çerçevesi ne olacaktır? Bu sorunun en somut yanıtı SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesinde yer almaktadır. Bu ilkelere göre firmaların sürdürülebilirlik uygulama stratejisi oluşturması, bunu takip etmesi ve raporlama sistemi oluşturması aranmaktadır. Çevrenin korunması konusu özelinde; ISO 14001 standardına uyum, çevrenin korunması ile ilgili mevzuata uyum, çevresel uyum raporuna ilişkin standartların belirlenmesi, firma organizasyon şemasında (hatta YK seviyesinde) çevre ve iklim değişikliği konularını takip edecek sorumlular atanması, firmanın çevrenin korunması konusunda teşvikler ve politikalar oluşturması gibi -bunlarla sınırlı olmaksızın- birtakım prensipler sayılmıştır.

Çevresel sürdürülebilirlik fonları global bir politikanın ürünüdür ve gerekli uyum sürecini sağlayıp bu fondan yararlanabilecek firmalara rekabet avantajı sağlayacaktır. Sürecin finansal yönü bir kenara bırakılırsa, bu uyum sürecini hakkını vererek yapmanın vicdani bir yönü de bulunmaktadır. Çevrenin korunması konusunda cezaların etkisi yetersiz kalmaktadır. Özellikle de geri kalmış ve kalkınmakta olan ülkelerin kalkınma planlarını çevre pahasına yapma eğiliminde oldukları görülmektedir.

Çevreyi korumayı bir politika olarak uygulayan firmaların avantajlı hale getirilmesi kanaatimizce çözüm sağlama ihtimali daha yüksek olan bir yöntemdir. Sürdürülebilirlik fonlarını ve özellikle de bunların çevresel etkilerini önümüzdeki yıllarda ilgiyle takip edeceğiz. Bu sürece erken adım atan ve uyum sürecini başlatan firmaların avantajlı olacağını düşünüyoruz.

Kaynakça

[1] *Türkçe Literatürde Vicdanlı Kapitalizm ifadesi tercih edilmiştir. Bkz. Prof. Dr. Özer Ertuna "Yeni Bir Kapitalizme Doğru" https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/426682*